

Historijska traganja, br. 20, Univerzitet u Sarajevu-Institut za historiju, Sarajevo, 2021.

Institut za historiju Univerziteta u Sarajevu objavio je dvadeseti broj *Historijskih traganja*, u nastojanju da prikaže rezultate napora bosanskohercegovačkih historičara koji vrijedno doprinose različitim oblastima historije, koje su ponekad nešto manje aktuelne, ali svakako veoma značajne.

Ovaj broj časopisa broji deset članaka te pet prikaza, od kojih je prvi u nizu članaka djelo prof.dr. Esada Kurtovića „Trebinjska vlastela Kudelinovići“. Kroz ovaj rad čitatelji su se mogli bolje upoznati s trebinjskom vlastelom, naročito kada je u pitanju svakodnevni život, geografska rasprostranjenost, kao i istaknuti pojedinci ove vlastele. Drugi u nizu radova je rad Valentine Šoštarić, naslovljen „Gift-Giving in Dubrovnik's First Diplomatic Contacts with the Sublime Porte“. Autorica u ovom radu govori o značaju odabira poklona koje je Dubrovačka Republika slala Porti, a koji su kako je navedeno trebali predstavljati „kolektivni identitet“ zajednice. Ljiljana Stošić u svom radu „Ikone bokokotorskih majstora u Bosni i Hercegovini“ daje uvid u umjetničko naslijeđe ikona, duboreza, antiminsa, ripida te triptiha, poentirajući kako su u suštini bosanskohercegovačke ikone uglavnom tumačene kao izdvojeni radovi bokokotorskih majstora, dok se nije nastojalo hronološki uklopiti u stilski niz. Mehmed Bečić bavi se pravno-trgovačkom tematikom ukazujući na transformaciju trgovačkog pravosuđa u 19. stoljeću. Rad nosi naziv „Trgovački sporovi u Bosni i Hercegovini: osvrt na sudove, stranke, premete i dokumente rano postosmanskog perioda.“ Rad Ajdina Muhedinovića „The attitude of the authorities of the independent state of Croatia towards the refugees in Sarajevo during 1941 and 1942“ ukazuje na prisilne migracije koje su se dogodile u periodu 1941-1942, te odnosa vlasti prema muslimanskom stanovništvu. U periodu 1943-1945. Sarajevo je bilo bombardovano od strane angloameričke vojske, što upravo tematizira rad Sanje Gladanac-Petrović, „Život u Sarajevu pod angloameričkim bombama (1943-1945)“, gdje autorica na osnovu izvorne građe vrši rekonstrukciju i analizu ovog perioda. „Prilog poznavanju povijesti Odžaka u Drugom svjetskom ratu“ je rad Nikice Barić, koji daje ogromni doprinos prošlosti Odžaka, vojnom ustrojstvu NDH-a na tom području, međuljudskim i međureligijskim odnosima, kao i posljedicama. Još jedan u nizu priloga jeste djelo Siniše Lajnerta naslovljen „Pilog poznavanju organizacije njemačkog sustava zaštite željezničkog prometa u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj s posebnim osvrtom na bosanske pruge (1941.-1945.)“. Meldijana Arnaut Haseljić autorica je članka koji tematizira

dogadaje devedesetih godina prošlog stoljeća, naslovljen „Zapisnici Vrhovnog Saveta Odbrane (VSO) 1992-1993. – Dokazi o agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu“. Veoma zanimljiv članak Muhidina Pelesića, naslovljen „Bosnia and Herzegovina Manipulated by the Serbian Historiography“, predstavlja prijevod ranije objavljenog rada koji donosi odvažan pogled na srpsku historiografiju te ukazuje kolika je zapravo moć historiografije, naročito kada oni koji pišu i bave se historijskom naukom odluče da zloupotrijebe istu u nečasne svrhe.

Pored pobrojanih članaka koji su većinski originalni naučni radovi, objavljeno je još pet prikaza od kojih je prvi u nizu prikaz djela Krunoslava Draganovića, „Katalog župa i nazadovanje katoličkog elementa u Bosni i Hercegovini u XVII. stoljeća, pisanog od strane Dražena Janka. Drugi prikaz napisao je Aladin Kučuk, veoma zanimljiva obrada djela Edina Radušića, „Dvije Bosne: britanske putopisne i konzularne slike Bosne i Hercegovine, njenog stanovništva i međusobnih odnosa“. Mehmed Hodžić predstavio je djelo Hane Younis „Biti kadija u kršćanskom carstvu. Rad i osoblje šerijatskih sudova u Bosni i Hercegovini 1878.-1914.“ Obradena su i dva Zbornika radova, od kojih je prvi Zbornik „Muslimani Jugoslavije nakon Velikog rata: odjeci mirovnog ugovora iz Sint Germania 1919.“ predstavljen od Alena Nuhanovića dok je drugi Zbornik radova „Prijelomne godine bosansohercegovačke prošlosti 1-2“, prikazala Ajla Burkić.

U cjelosti gledano, publikacija "Historijska traganja" predstavlja izuzetnu pojavu na bosanskohercegovačkoj naučnoj sceni, a koja nudi izuzetnu platformu za prikupljanje radova iz širokog hronološkog, geografskog i tematskog okvira. "Historijska traganja" predstavljaju sintezu međusobno heterogenih tekstualnih cjelina kroz koje će se jednako komotno kretati i stručnjak, ali i onaj čitatelj koji se prvi put susreće sa ovakvim temama.

Zehra Bučo